



Ústřední knihovna  
Fakulty sociálních studií MU

# Informační zdroje pro studenty POL

PhDr. Dagmar Čerňová

Brno, 21. října 2015



# Osnova lekcí

- **Práce s informacemi, základy EIZ**
  - ❖ Typologie EIZ, licencované zdroje, volně dostupné zdroje
  
- **Práce s elektronickými informačními zdroji**
  - ❖ základy vyhledávacích technik
  - ❖ tvorba rešeršního dotazu
  - ❖ praktické vyhledávání v oborových databázích
  - ❖ nadstavbové nástroje
  - ❖ databáze elektronických knih, čtečky e-knih



# Přehled seminárních skupin

**POL104/01: Po 2. 11. 13:30–15:00 PC25**

**POL104/02: Po 2. 11. 13:30–15:00 PC26**

**POL104/03: Po 2. 11. 15:15–16:45 PC25**

**POL104/04: Po 2. 11. 8:00– 9:30 PC25**



Ústřední knihovna  
Fakulty sociálních studií MU

# Práce s informacemi



# Osnova

## ☐ Práce s informacemi

- ❖ informační společnost
- ❖ informační gramotnost

## ☐ Informační zdroje

- ❖ typy informačních zdrojů
- ❖ licencované zdroje
- ❖ kde hledat knihy, odborné časopisy, informace z médií, závěrečné práce, referenční díla, statistické údaje, oborové brány?



***„Knowledge is power.“***

Francis Bacon



# Informační společnost

- založená na informacích a znalostech
  
- problémy při práci s informacemi:
  - ❖ velké množství
  - ❖ snadná dostupnost
  - ❖ kvalita



# Informační gramotnost

Rozpoznání informační potřeby

Schopnost **informaci**:

❖ **Nalézt/získat** – znalost informačních zdrojů a vyhledávacích strategií

❖ **vyhodnotit** – užitečnost/relevance

❖ **použít** – pro daný účel, znalost autorského zákona, problematiky citování a plagiátorství





# Informační gramotnost II

## ☐ Získání dokumentů\*:

- ❖ Výpůjčka z knihovny
- ❖ Výpůjčka/dodání dokumentu z jiné knihovny v ČR/zahraničí – MVS, MMVS
- ❖ E-prezenčka, Copy on Demand (CoD)
- ❖ Licencované databáze
- ❖ Internet

\*jako dokument budeme pro potřeby naší výuky označovat texty, obrázky, fotky, videa tj. jakoukoli formu grafického znázornění informací





# Informační zdroje

## Knihy

## Periodika

❖ odborné časopisy, magazíny

## Referenční díla

❖ encyklopedie, slovníky, tezaury, mapy, atlasy, bibliografie, adresáře, ročenky

## Další zdroje

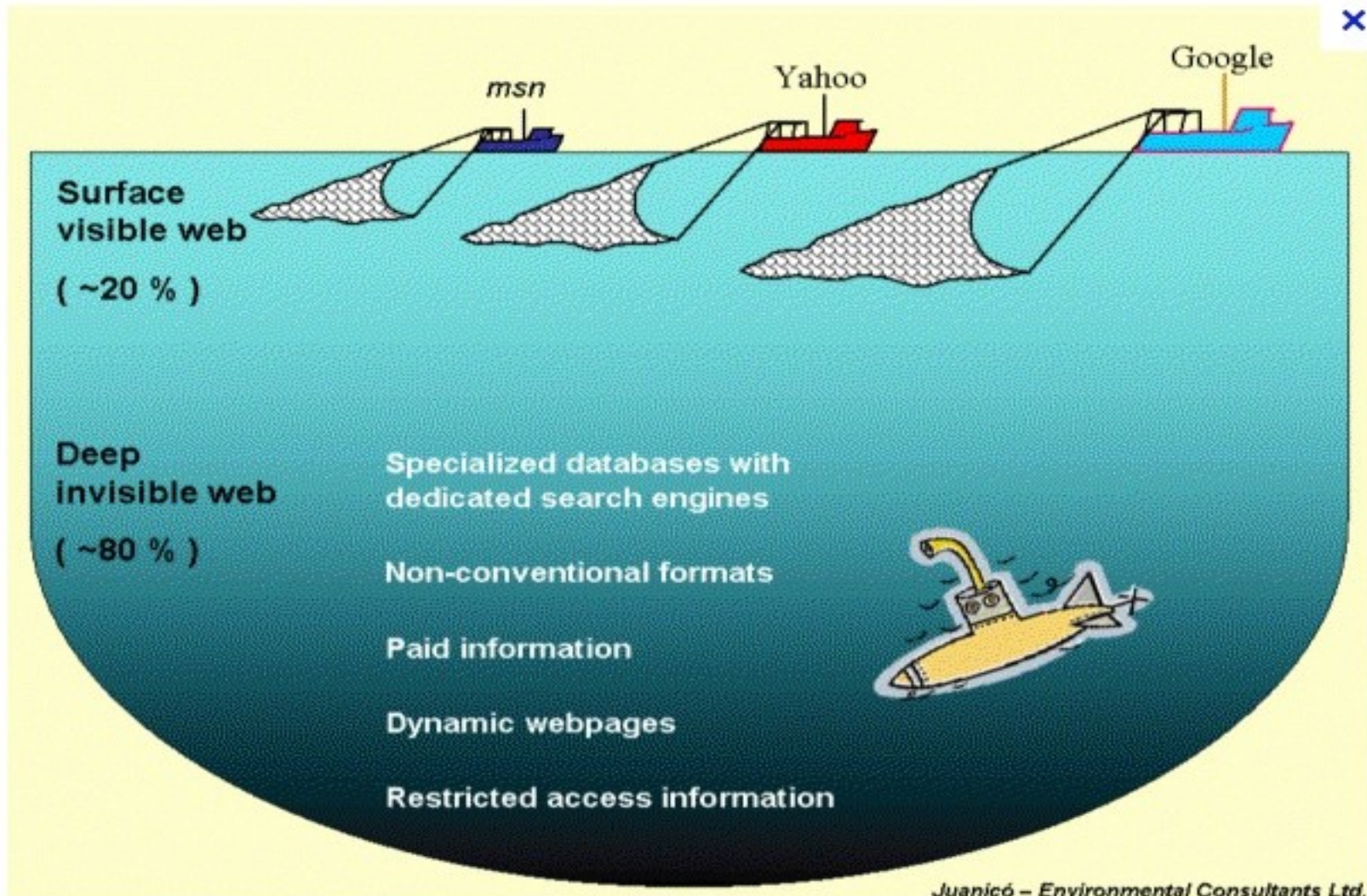
❖ závěrečné práce, materiály z konferencí, vládní publikace, šedá literatura, noviny, newslettery)

## Internet





# Web x Deep web (Invisible web)





# Licencované zdroje I.

- ❑ další výrazy - komerční zdroje/databáze, elektronické informační zdroje, **e-zdroje**, **EIZ**, databáze, dokumenty v elektronické podobě
  
- ❑ dostupné prostřednictvím **databází**
  - ❖ **volně dostupné**
  - ❖ **komerční (licencované)**



# Databáze

- ❑ **Bibliografické** – pouze základní "identifikační" údaje o dokumentech (název, autor, rok vydání atd.) + abstrakt
  
- ❑ **Fulltextové** – plné texty dokumentů
  
- ❑ **Multioborové** – dokumenty z různých oborů
  - ❖ rozsáhlé databáze – např. **ProQuest, Wiley, EBSCO**
  - ❖ není možné mít zaplacený přístup ke všem kolekcím, tj. ke všem fulltextům



## Licencované zdroje II.

- za úplatu – **pro studenty MU zdarma** 😊
- informace jsou **prověřené** (prochází recenzním řízením)
- články většinou dostupné dříve než v tištěné podobě
- doporučený zdroj pro psaní seminárních a závěrečných prací**



# Jak se dostanu k licencovaným zdrojům?

- ☐ stránky knihovny -

<http://knihovna.fss.muni.cz/ezdroje>

- ❖ databáze k oborům vyučovaným na FSS

- ☐ Portál elektronických informačních zdrojů MU -

<http://ezdroje.muni.cz/>

- ❖ databáze i z dalších oborů





# Jak se dostanu k licencovaným zdrojům mimo počítačovou síť MU?

- Nastavte si na počítači [vzdálený přístup](#):
  - ❖ OpenVPN
  - ❖ Shibboleth
  - ❖ EZproxy



# How to Read (and Understand) a Social Science Journal Article



# Kde hledat odborné časopisy? I.

- EBSCO
- JSTOR
- ProQuest
- Sage Journals Online
- ScienceDirect
- SpringerLink
- Wiley Online Library

*Multioborové databáze jsou dobrým startovním místem pro vyhledávání*

*Můžete je prohledávat hromadně prostřednictvím [discovery](#)*



# Kde hledat odborné časopisy? II.

## ☐ Volně dostupné zdroje:

- ❖ [Directory of Open Access Journals \(DOAJ\)](#) - přes 10.000 časopisů s otevřeným přístupem
- ❖ [Central European Journal of Social Sciences and Humanities \(CEJSH\)](#) - databáze bibliografických údajů a anglických abstraktů článků uveřejněných ve vědeckých časopisech z oblasti humanitních a společenských věd vycházejících v ČR, SR, v Maďarsku a Polsku.



# Kde hledat odborné časopisy? III.

## Volně dostupné zdroje:

- ❖ [De Gruyter Online](#) - volně dostupný multioborový zdroj, stovky odborných časopisů.



# Kde hledat knihy?

## Katalogy

- ❖ [Katalog MU Aleph](#)
- ❖ Souborné katalogy – [JIB](#), [CASLIN](#)
- ❖ [Ebsco Discovery Service](#)

## Licencované databáze

- ❖ [Ebsco eBooks](#)
- ❖ [Sage Knowledge](#)
- ❖ [eReading.cz](#)



# Kde hledat knihy? II.

## Volně dostupné zdroje

- ❖ [OAPEN Library](#)
- ❖ [Directory of Open Access Books \(DOAB\)](#)
- ❖ [Google Books](#)



# Kde hledat závěrečné práce?

- ❖ [Archiv závěrečných prací MU – Thesis](#)
- ❖ [Vysokoškolské kvalifikační práce – Theses](#)
- ❖ [DART – Europe E-theses Portal](#)
- ❖ [ProQuest® Dissertations & Theses \(PQDT OPEN\)](#) - Open Access Dissertations and Theses





# Kde hledat informace z médií?

- Denní tisk, TV a rozhlasové vysílání
  - ❖ [Anopress Monitoring Online](#)



# Kde hledat referenční díla?

❖ [Gale Virtual Reference Library](#)



# Kde hledat statistické údaje?

- ❖ [Český statistický úřad](#)
- ❖ [Eurostat](#)



# Kde hledat další volně dostupné zdroje? I.

- ❖ [ROAD - the Directory of Open Access scholarly Resources](#) - časopisy, konferenční sborníky, akademické repozitáře
- ❖ [Social Science Research Network](#) - brána k informačním zdrojům a výzkumným zprávám pro oblast sociálních věd



# Kde hledat další volně dostupné zdroje? II.

- ❖ [ICPSR \(Inter-university Consortium for Political and Social Research\)](#) – sociálněvědný datový archiv
- ❖ [European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences \(ERIH PLUS\)](#)
- ❖ [Google Scholar](#) ;)



Ústřední knihovna  
Fakulty sociálních studií MU

# Shrnutí



- ❑ **Pro vyhledávání odborných informací použijte licencované informační zdroje**
  - ❖ Ověřené, kvalitní, jedinečné informace
  
- ❑ **Seznam databází**
  - ❖ Stránky knihovny
  - ❖ Portál elektronických informačních zdrojů
  
- ❑ **Mimo počítačovou síť MU si nastavte vzdálený přístup**
  - ❖ Např. OpenVPN, Shibboleth



# Literatura

KATUŠČÁK, D., B. DROBÍKOVÁ, R. PAPÍK. *Jak psát závěrečné a kvalifikační práce*. Nitra: Enigma, 2008, 161 s. ISBN 978-80-89132-70-6.

BOTHMA, Theo. *Navigating information literacy: your information society survival toolkit*. 3rd ed. Cape Town: Pearson Education, 2011, 208 s. ISBN 9781775782278.





# Obrázky

<http://cathryno.global2.vic.edu.au/2010/05/08/deep-web-vs-surface-web/>



**Děkuji Vám za pozornost**

**PhDr. Dagmar Čerňová**

**[cernova@fss.muni.cz](mailto:cernova@fss.muni.cz)**

**[infozdroje@fss.muni.cz](mailto:infozdroje@fss.muni.cz)**